

נעמי שמר

אי הייתה?

פזמונאית, מלחינה, זמרת ישראלית ומתרגמת שירים. כלת פרס ישראל לזמר עברי. כתבה שירים רבים, חלקם נעשו ל"נכסי צאן ברזל" במורשת הישראלית, כמו "ירושלים של זהב", "חורשת האקליפטוס", "לו יהי", "על כל אלה", "שירת העשבים" ועוד... אחד מרגעי השיא בקריירה המוזיקלית של שמר היה בשנת 1967, כאשר כתבה את השיר "ירושלים של זהב". השיר נולד כאשר החליט טדי קולק, ראש עיריית ירושלים, להזמין שיר מיוחד על ירושלים לכבוד פסטיבל הזמר שנערך אותה שנה בבנייני האומה. לביצוע השיר נבחרה זמרת צעירה ואלמונית בשם שולי נתן. השיר זכה להצלחה רבה בפסטיבל, והתקבל באהבה והתרגשות גדולה. זמן קצר לפני מלחמת יום הכיפורים כתבה שמר את "לו יהי" השיר הפך לאחד מסמלי המלחמה, והביע את התקווה לימים טובים יותר לעם ישראל.

CON-FACT

אסיריה:

לו יהי

עוד יש מפרש לבן באופק
מול ענן שחור כבד
כל שנבקש לו יהי.
ואם בחלונות הערב
אור נרות החג רועד
כל שנבקש לו יהי:

לו יהי, לו יהי
אנא - לו יהי
כל שנבקש לו יהי.

אם המבשר עומד בדלת
תן מילה טובה בפיו
כל שנבקש לו יהי
אם נפשך למות שואלת
מפריחה ומאסיף
כל שנבקש לו יהי

לו יהי, לו יהי...

מה קול ענות אני שומע
קול שופר וקול תופים
כל שנבקש לו יהי

לו תישמע בתוך כל אלה
גם תפילה אחת מפי
כל שנבקש לו יהי
לו יהי לו יהי...

בתוך שכונה קטנה מוצלת
בית קט עם גג אדום
כל שנבקש לו יהי.
זה סוף הקיץ סוף הדרך
תן להם לשוב הלום
כל שנבקש לו יהי.

לו יהי, לו יהי...

ואם פתאום יזרח מאופל
על ראשו אור כוכב
כל שנבקש לו יהי.
אז תן שלוה ותן גם כוח
לכל אלה שנאהב
כל שנבקש לו יהי.

לו יהי, לו יהי...

תן כתף

תן, תן כתף
כי בחושך שעוטף
ובלב הסערה
זה עוזר, עוזר נורא
כן כן, זה עוזר
גם אתם הדליקו נר
הנרות הכי קטנים
אור גדול נותנים.

הדליקו נר, אל תוך הלילה
לילה יהפוך ליום
הדליקו נר, אל תוך הלילה
כאן ושם ובכל מקום.

זה מה שיש
גם אתם הדליקו אש
כך ביחד עם כולם
נהפוך את העולם
כן כן, זה הולך
זה הולך לי ועוד איך

בגללך ובגללך
זה הולך.

הדליקו אש, אל תוך הלילה
לילה יהפוך ליום,
ענו בקול, ענו בזמר
כאן ושם ובכל מקום.

תן, תן כתף
גם בגשם השוטף
וברוח הקרה
זה עוזר, עוזר נורא,
כן כן, זה עוזר
גם אתם הדליקו נר
הנרות הכי קטנים
אור גדול נותנים.

מנעמי שמר נלמד להאיר במילים
שלנו את הסובבים אותנו, לראות
טוב בכל, להודות על היופי, על
הפורח, להשתמש באוצרות
השפה כדי להיטיב ולשמח!

כלב בן יפונה ויהושע בן נון

טובה הארץ מאוד מאוד!

אי היו?

כלב בן יפונה ויהושע בן נון הינם שניים מתוך שנים עשר המרגלים שנשלחו לרגל את ארץ ישראל, בתקופה בה עם ישראל היה במדבר, בדרך ממצרים לארץ המובטחת. המרגלים היו נשיאי השבטים, ובתוכם יהושע, נשיא שבט אפרים, וכלב, נשיא שבט יהודה.

סיפור המהפרא:

לאחר שתרו את הארץ מן הנגב ועד הצפון, חוזרים שנים עשר המרגלים אל עם ישראל החונה במדבר, ומספרים להם את אשר ראו:
 "עז העם, הישב בארץ; והערים, בצורות גדלת מאד, וגם-ילידי הענק, ראינו שם!
 עמלק יושב, בארץ הנגב; והחתי והיבوسی והאמרי, יושב בהר, והפנעני יושב על-הים, ועל יד הירדן..."
 בעקבות דבריהם, פחד ומורן מתפשטים בליבות השומעים. אך אז, קמים שני המרגלים- כלב ויהושוע, ובניגוד לחבריהם, לא חוששים לומר את האמת שלהם:
 "ויהס כלב את-העם... ויאמר, עלה נעלה וירשנו אתה כִּי-יכול נוכל, לה!"
 כלב ויהושוע, בעמדת מיעוט, ומולם עומדים חבריהם על שלהם, ומוציאים דיבת הארץ:
 "לא נוכל, לעלות אל-העם: כִּי-חזק הוא, ממנו!"
 "הארץ אשר עברנו בה לתור אתה, ארץ אכלת יושביה הוא, וכל-העם אשר-ראינו בתוכה, אנשי מדות. ושם ראינו, את-הנפילים בני ענק-מן-הנפילים; ונהי בעינינו כחגבים, וכן היינו בעיניהם."
 אך כלב ויהושוע, לא זדים מעמדתם, לא נסחפים. דבקים באמת ואומרים:
 "טובה הארץ, מאד מאד!
 ארץ, אשר-הוא זבת חלב ודבש!" (במדבר י"ד)

מכלב בן יפונה ויהושוע בן נון נלמד לא להסחף. גם שכולם מדברים רע על משהו או מישהו, נקום בגבורה ונדבר בטובתו!

אליעזר בן יהודה

אי היה?

אליעזר בן יהודה היה מחייה הדיבור העברי בארץ ישראל בסוף המאה ה-19 ובתחילת המאה ה-20, והדמות המזוהה ביותר עם תהליך זה. נולד ברוסיה לפני כ-150 שנה ועלה לארץ ישראל מעט לפני תקופת העליה השניה. בן-יהודה סבר שיש להקפיד על דיבור עברי בלבד, במסגרת המשפחה וגם בחינוך ובהוראה. אליעזר בן יהודה פעל להפיכת השפה העברית לשפת היומיום בארץ ישראל. "דבר עברית והבראת", אמר למכר שהתלונן באוזניו על מחלתו. כתב ספרי לימוד בעברית והוביל את תוכנית "עברית בעברית" שעודדה לימוד בבתי הספר בשפה העברית בלבד. ייסד את "ועד הלשון העברית" ועמד בראשו. הועד פעל להגברת התודעה לחשיבות השימוש בשפה העברית, על מנת להחיות ולאחד את העם היהודי השב מן הגולה לארצו.

CON-FACT

3:616:

"עוד לא הייתה עת לישראל, מיום צאתו מארצו, אשר האחדות הייתה דרושה לו כהיום. דבר גדול וכבד מאוד עלינו לעשות הפעם, אשר לא בכוח איש אחד ואף לא בכוח אלפי אנשים ייעשה - כי אם בכוח כל העם כולו. אך האחדות הזאת לא תהיה לו בלתי אם שפה אחת ידבר, ושפה אחרת מבלעדי שפת אבותיו לא תיתן לו האחדות הזאת... רק בשפה העברית יחיה ישראל בארצו... אם לא נסכין מעט מעט לדבר עברית, בשבתנו בביתנו ובצאתנו... לטייל, בלכתנו לשוק לקנות - לא נצליח. אתם הצעירים... התאחדו, התחברו, היו לאגודות ... להחיות את שפתנו הנובלת בארץ אבותינו"

אליעזר בן-יהודה, מתוך מאמר בכתב העת "חבצלת", גיליון 26 - 28, תרמ"ב - 1882.

נלמד מאליעזר בן יהודה מחיה השפה ומצעידה קדימה, להיות גאים בשפת הקודש, שפת העם שלנו מימים ימימה!

שאלה האלוק

אי היה?

שלמה המלך, בנו של דוד מלך ישראל. מלך על ישראל במחצית השנייה של המאה ה-10 לפנה"ס. הוא זכה למה שיחל אביו ולא עלה בידו - לבנות את בית המקדש. שלמה המלך נחשב לחכם מכל אדם, הוא ידע שבעים שפות, ומכל העמים באו לחזות בחכמתו. כתב את ספר קהלת, שיר השירים ומשלי.

CON-FACT

3:616:

ספר משלי מכיל פתגמי מוסר וחכמת חיים, וביניהם גם עצות טובות לשימוש בכח הדיבור:
גַם אוֹיֵל מַחְרִישׁ, חָכֵם יִחְשַׁב!
אֵטֶם שִׁפְטָיו נְבוֹן!

"משיב דבר בטרם ישמע איולת היא לו וכלימה"
"הולך רכיל - מגלה סוד, ונאמן רוח - מכסה דבר"
"חושך אמריו - יודע דעת..."
"גם אויל מחריש - חכם ייחשב..."

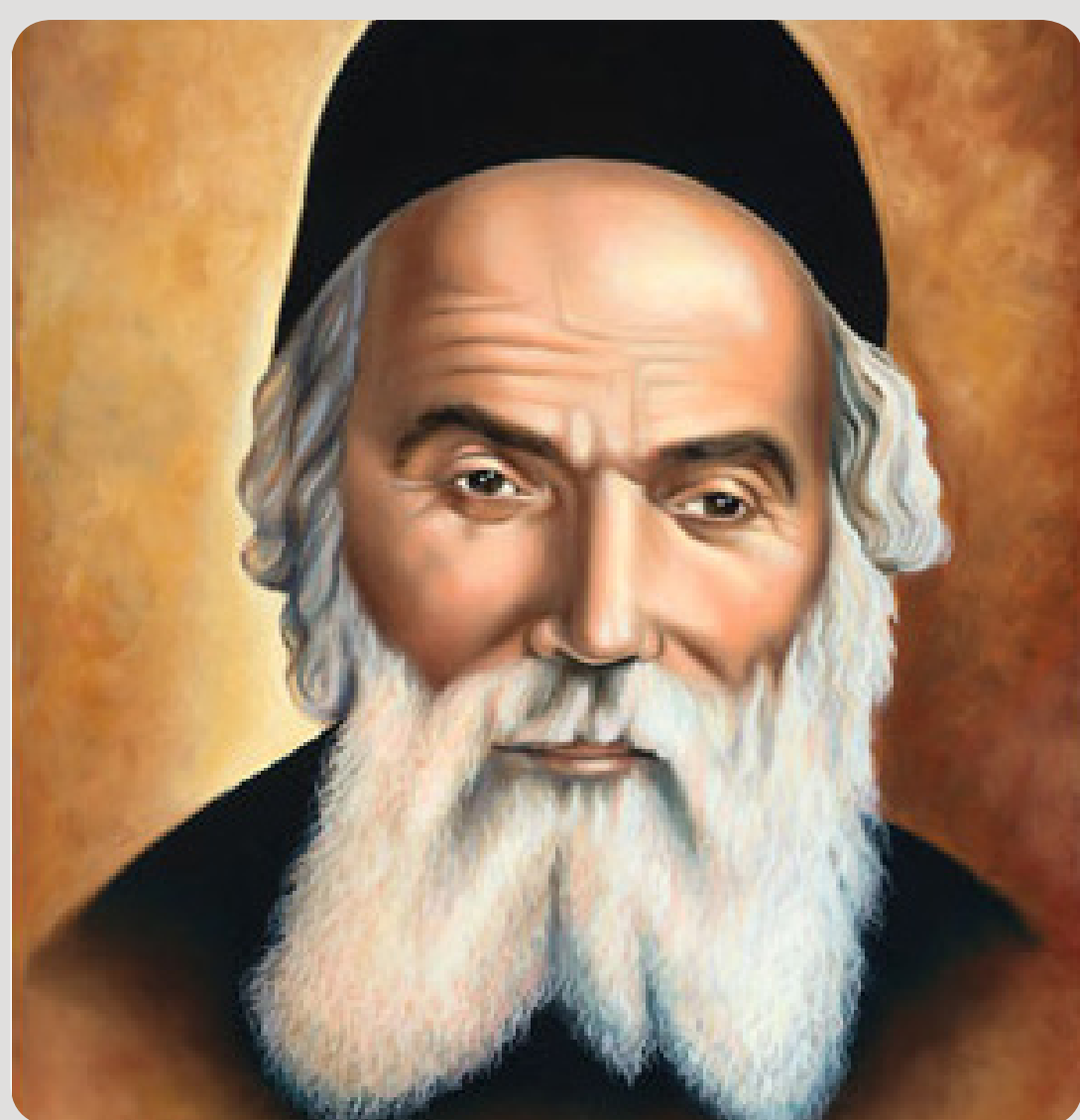

נפנים את חכמתו של שלמה המלך, ונדבר מתוך שיקול דעת ומחשבה. לדעת מתי לשתוק גם זו מיומנות חשובה!

"החפץ חיים"

רבי ישראל מאיר הכהן מראדין

אי היה?

רבי ישראל מאיר הכהן מראדין היה מחשובי הרבנים בדור שלפני השואה. מחבר הספרים משנה ברורה וחפץ חיים. מכונה "החפץ חיים" על שם ספרו. המקור לשם הספר שכתב - "חפץ חיים", הוא הפסוק "מי האיש החפץ חיים, אהב ימים לראות טוב. נצר לשונך מרע, ושפתך מדבר מרמה" (תהלים לד, 13) ספרו בא לתת לאדם החפץ בחיים טובים וארוכים - את הדרך להגיע לכך, את הכללים איך ינצור אדם לשונו מרע ושפתיו מדבר מרמה. ה"חפץ חיים" ליקט ופרט את כל ההלכות הנוגעות לדיבורו של האדם. איזה דיבור יכול להזיק ויש להמנע ממנו, איך יתרחק האדם משמיעת דברים לא טובים ועוד...

CON-FACT

3:616:

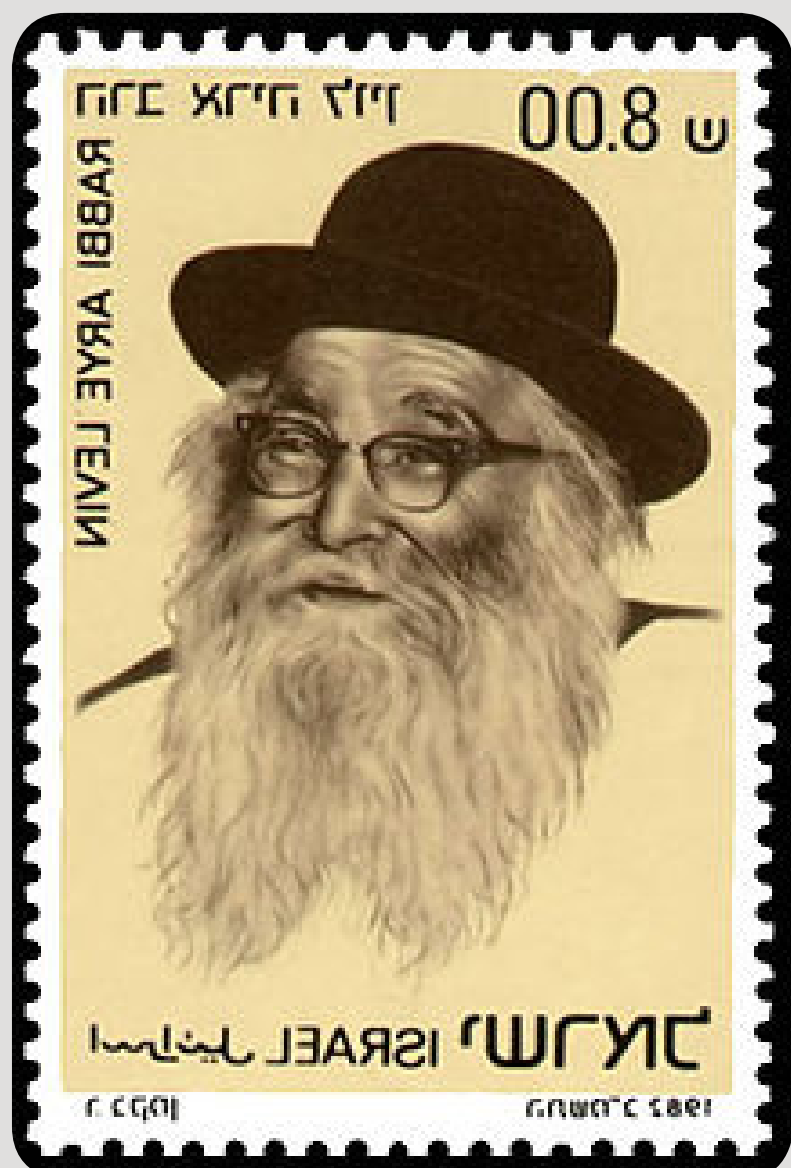
כותב "החפץ חיים" - רבי ישראל מאיר הכהן מראדין, בספרו: לעיתים שומע האדם קול מתוכו, האומר לו - מה יעזור לך אם תתקדם ותתקן את דיבורך מדיבור רע לדיבור טוב? הרי במילא יחזור מחר או מחרתיים הדיבור הרע אל פיך! אם כן, הנה משל המהווה תשובה לאותו קול פנימי, המרחיק את האדם מלתקן ולשפר את דרכיו. אם ילך אדם על שפת הים, אפילו הוא עשיר, וכל שכן עני, ולפתע יראה שפלט הים אבנים טובות ומרגליות - האם יאמר לעצמו - "לא אתכופף ללקט מרגליות, מכיוון שלא אספיק לאסוף את כולן?" הרי זה לא ייתכן! ודאי יזדרז האדם לאסוף כמה שיוכל, וישמח באוצר שמצא! כך, גם בעניין הדיבור הטוב. ישתדל האדם להרבות במילים טובות, לתקן את מילותיו המזיקות - עד כמה שיוכל. וכל מילה טובה, או רגע של שתיקה שבאה במקומה הנם אוצרות גדולים עד אין שיעור!!! (ע"פ ההקדמה לספר "החפץ חיים")

"החפץ חיים" הבין את כוח העצום של הדיבור, ועד כמה עלינו להזהר בכל מילה ומילה. נלמד ממנו להזהר, לחשוב היטב, ולהשתמש בפינו רק לטובה!

ר' אריה לויין

אי היה?

ר' אריה לויין היה אדם צדיק שחי בירושלים לפני כ-100 שנה. היה ידוע ומוכר לכל כבעל חסד, נודע בכינויו "רב האסירים" מפני שהיה נוהג במשך כעשרים וחמש שנה, בימי תקופת המנדט הבריטי, ללכת רגלית בכל שבת לבקר את האסירים בבתי הכלא, לעודד את רוחם ולכתוב להם מכתבים. בפרט נודעו ביקוריו אצל אסירי המחטרות ועולי הגרדום. במנהג זה החל עוד כאשר שהו בבתי הסוהר בעיקר אסירים יהודים פליליים, המשיך בו כאשר בבתי הסוהר נאסרו לוחמי מחתרות, והמשיך בו אף לאחר קום המדינה. הרב לויין התגורר במשך שנים רבות בבית צנוע וקטן בשכונת הנחלאות, לאחר מותו נקרא הרחוב על שמו. רחובות נוספים נקראו על שמו בבני ברק, נתניה, בית שמש וקריית שמואל. ביולי 2005 הנפיקה החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות מדליה לזכרו. באותה שנה הוקם "מרכז מורשת הרב אריה לויין" להנצחת מורשתו.

CON-FACT

סיפוריו:

כבוד

נוהג היה ר' אריה לויין לבקר בכל ערב שבת את החולים המאושפזים בבתי - החולים שבמרכז העיר, ללחוץ את ידם, לאחל להם ברכת "החלמה מהירה" ולעודדם. פעם סר לבית - החולים כדי לבקר חולה מסוים, שאושפז באחת המחלקות. הוא שוטט בפרוזדורים הארוכים כדי למצוא את חדרו של אותו חולה. פועל הניקיון עטור הזקן, שהיה לבוש חלוק לבן ובידו מטאטא, הבחין בר' אריה שהוא נבוכך ואינו מוצא דרכו, ניגש אליו ושאלו אם יכול הוא לסייע בידו. התבונן בו ר' אריה ואמר לו: "תודה על הנכונות, אולם תחילה יורשה לי לשאול: עם מי יש לי הכבוד לדבר?" שנים אחר כך אמר אותו פועל ניקיון לרב רפאל לויין, בנו של ר' אריה: "זה למעלה משלושים שנה שאנוכי עובד בבית-החולים, ומעולם, פשוט מעולם, לא חלק לי אדם כבוד בשיחתו עמי, כפי שנהג אבין, זכרונו-לברכה..."

הווה מקדים שלום לכל אדם

בלכתו לבית הכנסת היה מקפיד להקדים שלום לכל הנקלע בדרכו, ביותר היה מקפיד לברך באשמורת הבוקר את מנקי הרחובות, שאף הם היו משכימי קום, אף הסביר לי מנהגו זה: "מחבב אני את מנקי הרחובות. צא וראה: בשעה שאנשים נמים את שנתם, מטריחים הם עצמם לכבד את שווקי ירושלים ונהנים מיגיע כפיהם. מלאכתם אינה נכבדה, כבוד אין הם נוחלים, משכורתם זעומה - ואעפ"י כן מקפידים הם לעשות מלאכתם נאמנה..."

רגישות

כשחשה רעיתו הרבנית מיחושים בגופה, נלווה אליה ר' אריה לד"ר נחום קוק ואמר לרופא: "רגלה של אישתי כואבת לנו..."

הסיפורים לוקטו מתוך ספרו של שמחה רז "צדיק יסוד עולם"

כבוד גם למי שאינו נוהג בו כבוד

באחד מימי החורף, כשהילך בסימטאותיה של ירושלים המרוצפות באבנים חלקלקות מעד ונפל לתוך הבוץ. חלף לידו אדם אחד-שכנראה היה כעוס ורגוז- ניגש אליו ואמר לו: "כך נאה וכך יאה לך. נפול תיפול..." "קם ר' אריה, נייער עצמו מן הבוץ שדבק בו, ניגש לאותו אדם ואמר לו: "ר' יהודי, רואה אני שנירגז אתה. שמא יש לך תרעומת עלי, אולי נפגעת אי-פעם על ידי? אם כן, אנא סלח לי..." נדהם אותו איש והלך לדרכו נכלם...

"קל יותר לאמוז כמה ספות ולהתראא לזבר בהן, מאהמנע לזבר מה שאינו צריך..." (ריאיון)

להתייחס לכל אדם, להאיר פנים, לומר מילים טובות וחמות- ולוואי שנזכה לקחת מדמותו של ר' אריה לויין לפחות נקודה זאת.

אחים הנביאה

אי היתה?

אחות משה ואהרון שהנהיגו את עם ישראל בצאתם ממצרים. לפי המדרש, היתה אחת מן המיילדות העבריות, אשר הסתכנו בעברן על גזרת פרעה, ולא השליכו את הבנים הנולדים ליאור. מרים הצילה את אחיה משה, מושיעם של ישראל, כאשר הוסתר בתוך תיבה במימי היאור. בתבונתה השכילה להציע לבת פרעה שמשתה אותו מן המים, אישה מינקת מקרב בנות ישראל, וכך גדל משה בארמון פרעה וינק מחלב אימו. לאחר נס קריעת ים סוף הנהיגה מרים את שירת ההלל של הנשים, בתופים ובמחולות, בהודיה על הנס שנגלה לעיניהם של ישראל. מכאן נקרא כלי הנגינה "תוף מרים" על שמה.

3:606:

"ותדבר מרים ואהרון במשה על אודות האישה הכושית אשר לקח... (במדבר י"ב, י"א) מרים הנביאה, למרות גדלותה והנהגתה, טועה ומדברת באופן לא ראוי על אחיה משה. מספרת על נישואיו לציפורה, ומוסיפה את זווית ראייתה שלה על חיי הנישואין שלהם. בזאת עוברת מרים על איסור לשון הרע. לשון הרע הוא סיפור על אדם אחר (גם סיפור של עובדות) שיכול להזיק לאותו אדם. או אמירת דברים רעים על אדם אחר.

מרים לוקה בצרעת בעקבות דיבורה, ומשה מתפלל לרפואתה:

"וַיִּצְעַק מֹשֶׁה, אֶל-יְהוָה לֵאמֹר: אֵל, נָא רְפָא נָא לָהּ!" (במדבר י"ב)

כל העם ממתין לרפואתה של מרים, וממשיך במסע, אל ארץ ישראל.

סיפורה של מרים נשאר חרוט בתודעת העם, ומחנך לזהירות בדיבור, והימנעות מלשון הרע.

"זכור את עשה ה' אלוהיך למרים בדרך בצאתכם ממצרים"

(דברים כ"ד)

מרים הנביאה מלמדת אותנו 2 כללים חשובים!

1. עד כמה מזיק לשון הרע על אדם אחר.

2. כולנו נופלים לעיתים בדיבור מזיק, אך

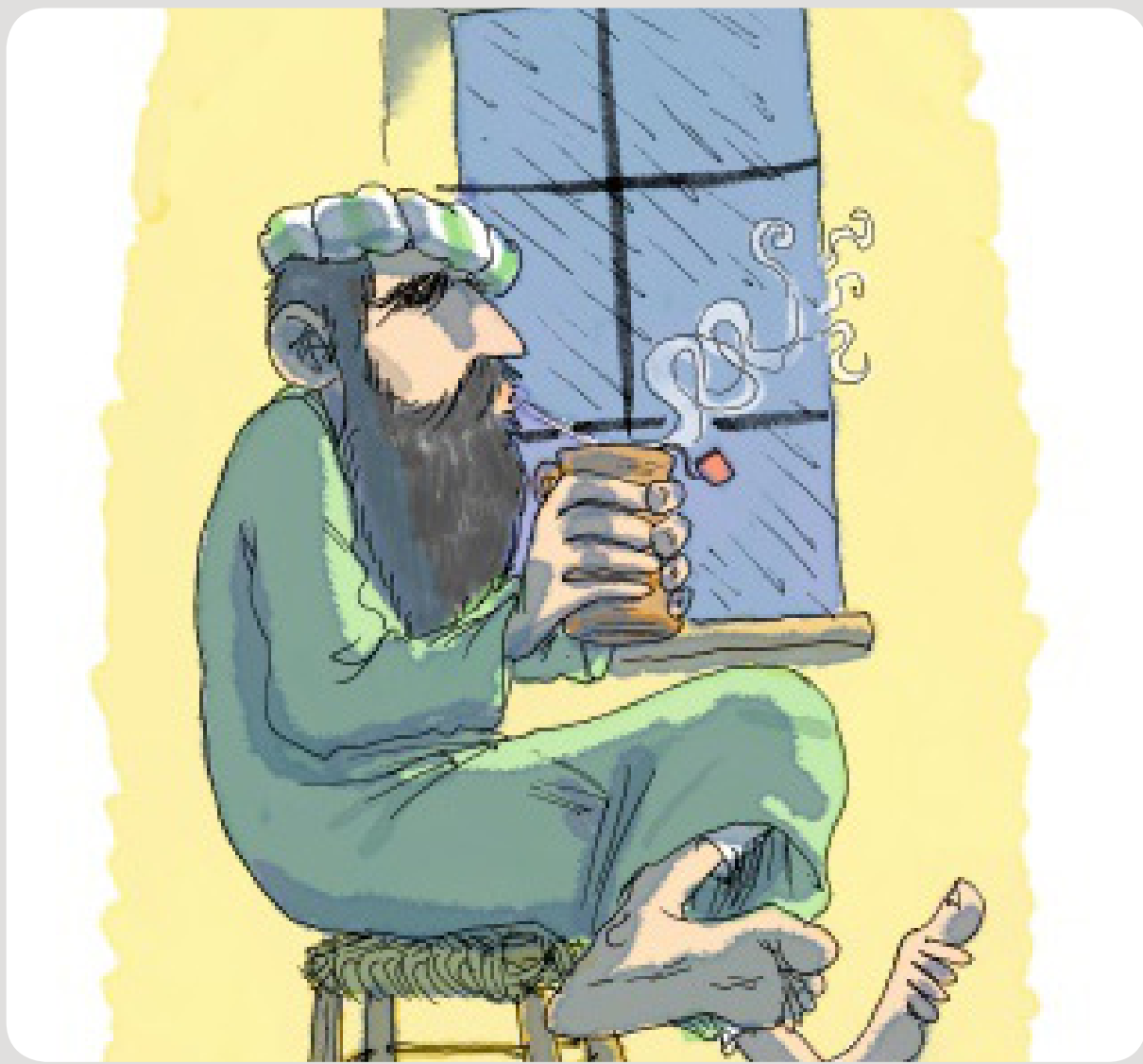
עלינו לקום מהנפילה!

גם אם דיברת לא טוב, אפשר לתקן!

ולתחיל להתחלה.

רבן יוחנן בן זכאי

אי היה?

רבי יוחנן בן זכאי היה מגדולי התנאים בתקופת המשנה ומנהיג חשוב בתקופת חורבן בית שני והמרד הגדול חי בשנים 30 לפני הספירה- 90 לספירה. היה דמות מרכזית בשיקומו של עולם התורה לאחר חורבן בית המקדש.

CON-ACT

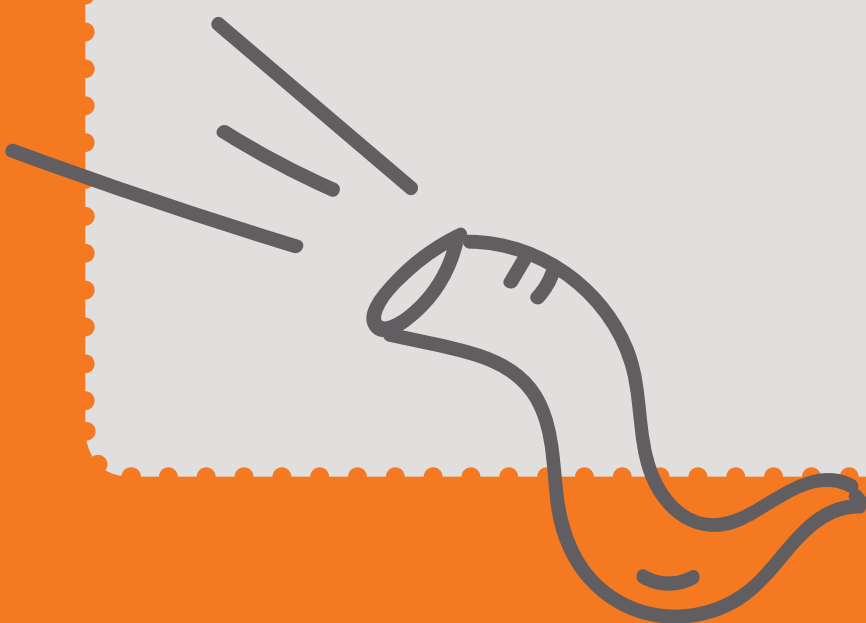
31606:

"אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הקדימו אדם שלום מעולם..."
"ואפילו נכרי בשוק."
(ברכות י"ז א')

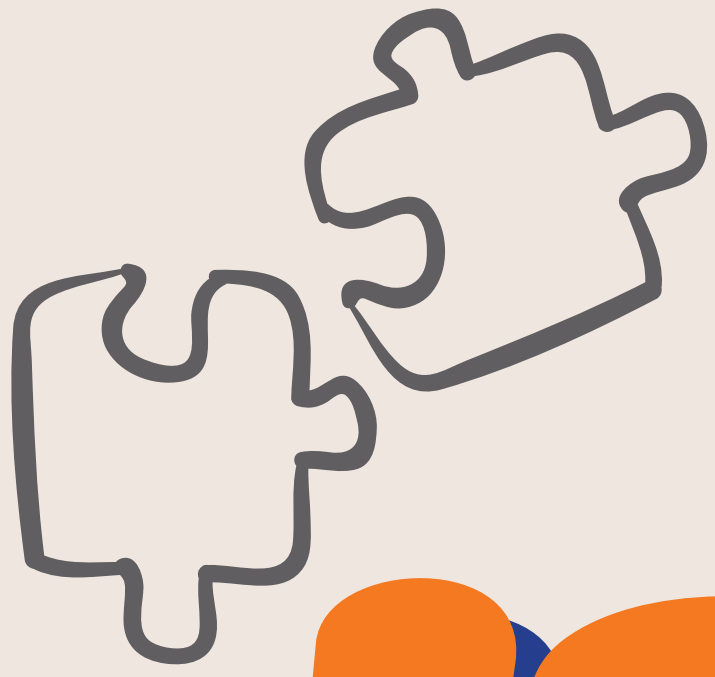
מה
שואר?

איך אתה
מראים?

מה
נשמע?

נלמד מרבן יוחנן פשוט לומר שלום,
לשאל מה נשמע? זה לא עולה כסף,
ועושה טוב על הנשמה!

הלל הזקן

אי היה?

הלל הזקן הינו אחד מחכמי המשנה הקרויים תנאים, שחיו ופעלו בארץ בסוף תקופת בית המקדש הראשון. במאה הראשונה לפני הספירה. הלל היה נשיא בית הדין הגדול בירושלים - הסנהדרין. לצידו, כיהן כאב בית הדין - שמאי הזקן. הלל ושמאי הנהיגו את הדור באותה תקופה, למדו תורה יחד, נחלקו בדעתם פעמים רבות, ולרוב ההלכה נפסקה כדעתו של הלל.

סיפור:

הלל הזקן, נשיא הסנהדרין. היה אדם צנוע וענו, אוהב אדם ומתן בכל הליכותיו.. באותה עת גר בירושלים איש רגזן שאהב להתווכח, להעליב ולחרור ריב. יום אחד התערב אותו רגזן עם רוכל בשוק, שיצליח להכעיס את הלל נשיא הסנהדרין שאינו כועס לעולם. התערבו השניים על סכום נכבד: ארבע מאות זוז. הלך האיש אל ביתו של הלל וצעק: "מי כאן הלל? מי כאן הלל?" הציצו עליו דיירי הרחוב בתימהון: הרי כל אדם בירושלים יודע שזה ביתו של הלל, נשיא הסנהדרין. ניכר היה שבקריאה מעליבה זו מנסה האיש לפגוע בכבוד הנשיא ולעורר את כעסו. אותו היום ערב שבת היה, והלל חפף את הראש בחדר הרחצה. כששמע את הקריאה, התעטף ויצא לקראת האיש.

"בני", אמר במאור פנים, "מה אתה מבקש?" אמר לו האיש: "שאלה יש לי לשאול." אמר לו הלל: "שאל בני, שאל." שאל האיש: "יאמר לי רבי, מפני מה ראשיהם של תושבי בבל סגלגלים ולא עגולים?" הביט בו הלל וענה: "בני, שאלה גדולה שאלת. ראשי הבבלים סגלגלים מכיוון שהמילדות שלהם אינן זריזות, וראשי היילודים נמנעים מעט כשהם באים לעולם." שב הלל ונכנס לביתו. המתין האיש שעה קלה ואחר כך שב וצעק: "מי כאן הלל? מי כאן הלל?" התעטף הלל ושוב יצא לקראתו. שאל: "בני, מה אתה מבקש?" אמר לו האיש: "רבי, שאלה יש לי לשאול." השיב לו הלל בחיוך: "שאל בני, שאל."

מתוך סיפורים במשנה על דמותו, ואמרות פיו - עולה דמותו של אדם ענו ושפל רוח, המקבל בסבלנות ואהבה כל אדם.

שאל האיש גם הפעם שאלה מוזרה: "מפני מה עיניהם של בני תדמור טרוטות?" ושוב, ענה לו הלל באהבה וסבלנות - "שאלה גדולה שאלת. ונתן לו תשובה שהניחה את דעתו. שוב חזר האיש עם שאלה נוספת, ושוב - קיבלו הלל בסבלנות והקשבה רבה, למרות שהיה עסוק לקראת השבת הקרבה. אמר האיש: "עוד הרבה שאלות יש לי לשאול, אבל אני חושש שתכעס." חייך הלל והתיישב לפניו. "בני", אמר, "כל השאלות שיש לך - אתה מוזמן לשאול." שאל אותו האיש: "האם אתה הוא הלל, המכונה נשיא ישראל?" ענה לו הלל: "כן, בני, אני הוא." אמר לו האיש: "אם אתה הוא הלל, אני מקווה שלא ירבו אנשים כמוך בישראל." אמר לו הלל: "האם תוכל, בני, להסביר לי מדוע אמרת זאת?" אמר האיש: "כי בגללך הפסדתי ארבע מאות זוז!" וסיפר לו את כל מעשה ההתערבות. אמר לו הלל: "גם אם תפסיד ארבע מאות זוז ועוד ארבע מאות זוז לא תצליח להכעיס את הלל. כעס מלבה שנאה ומעורר מדנים. כדאי שתזכור, בני, מי שמאיר פנים לבריות - הבריות מאירות פניהן אליו." (ע"פ מסכת שבת, דף לא)

הלל הזקן דיבר בכבוד ובסבלנות, גם במצב לא נעים. נלמד לכבד ולהקשיב, להיות סבלנים ולהאיר פנים.

מילים משנות מציאות

ברוריה

אשת רבי מאיר

אי היתה?

ברוריה היתה אשתו של רבי מאיר - מגדולי התנאים, וממנהיגי העם אחרי מרד בר כוכבא, בתקופת המאה השנייה לספירה. זכתה להערכה רבה בזכות ידיעותיה וחכמתה בענייני הלכה ואגדה.

CON-FACT

סיפור:

מספרים על רבי מאיר, שהיו לו שכנים שהתנהגו בבירונות והיו מצערים אותו מאוד ומתנכלים אליו. עד כדי כך סבל רבי מאיר שהתפלל עליהם שימותו. שמעה זאת ברוריה אשתו, והעירה לבעלה, כמוכן מתוך כבוד ודרך ארץ: הרי כתוב בתורה "יתמו חטאים מן הארץ"! חטאים נאמר (מלשון חטא) ולא חוטאים! עלינו לבקש שמעשיהם הרעים יעלמו מן העולם, ולא שהם עצמם יעלמו... בנוסף, הוסיפה ברוריה- כתוב בהמשך הפסוק "ורשעים עוד אינם". אנו מקוים שהרשע יעלם, ובמקומו יבוא תיקון. לא נבקש שהרשעים ימותו, נבקש רבי מאיר, שהרשע יתוקן! שלא עוד יצערו אותנו השכנים בהתנהגותם הבריונית.

מברוריה נלמד לדייק בדיבורנו. גם כשחבר מרע לנו, לקוות שהרע יתוקן. אם נשתדל בזאת הנה שינוי לטוב מגיע, הוא כבר כאן!

זההות | זה משמעות

איגוד המרכזים לזהות יהודית

יד-רפאל

